

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Από Αρχειακά Νέα σε Αρχειακά Νέα.....	3
Νέα του Διοικητικού Συμβουλίου.....	4

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ε.Α.Ε.

- Λίτσα Μπαφούνη : Επιτροπή Επιμόρφωσης και Αρχειακής Νομοθεσίας.....	5
- Ζ.Συνοδινός : Επιτροπή Βιβλιογραφίας και Βιβλιοθήκης.....	6
- Δ.Κωνσταντέλλος : Επιτροπή Προφορικής Ιστορίας	7
- Στέλλα Νταβαρούκα : Επιτροπή για την έκδοση των πρακτικών της Συνάντησης της Πρέβεζας	9
- Λίτσα Μπαφούνη : Πρόταση για την ίδρυση Επιτροπής Συντήρησης και Βιβλιοδεσίας.....	10
- Α. Κράους : Επιτροπή Κοινωνικών Αρχείων.....	11

ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΚΑ.

- Ελένη Λορέτζου : Σφράγισμα χειρογράφων.....	12
- Ν. Παντελάκης : Παρουσίαση δύο τευχών του "American Archivist" σχετικά με τους κανόνες περιγραφής των αρχείων.....	14

ΑΡΧΕΙΑΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Λίτσα Μπαφούνη : Τοπική ιστορία και αρχεία, (Σάμος, 26-27, Απριλίου 1991).....	18
- Α. Κράους : Συνέντευξη τύπου της ΟΤΟΕ για το νομοσχέδιο των Γ.Α.Κ. και τα κοινωνικά αρχεία.....	19

ΦΑΚΕΛΟΣ:

Αρχαιακά κέντρα κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας. Μερικά παραδείγματα.

- A. Κράους: Το Κέντρο των Αρχείων του Κόσμου της Εργασίας στο Roubaix (Αίλλη) Γαλλίας.....	21
- A. Κράους: Τα αρχεία της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών της Γαλλίας(C.G.T.).....	25

ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ

- Δ. Μπουρνούς: 47ο συνέδριο της Διεθνούς Ένωσης Κινηματογραφικών Αρχείων. F.I.A.F.....	28
- A. Κράους: Τρία αρχαιακά συνέδρια: Μάαστριχτ, Λιντς, Μόντρεαλ.....	30
- A. Κράους: Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Αρχείων: Πρώτη συνεδρίαση της εκτελεστικής επιτροπής μετά την ίδρυση, 13-15 Μαΐου, Amsterdam.....	31
- A. Κράους: Το Συμβούλιο της Ευρώπης υποστηρίζει τα αρχαιακά ιδρύματα στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.....	32

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

- Χριστίνα Βάρδα: Παρουσίαση δύο εκδόσεων του Δ.Σ.Α. σχετικά με την εκπαίδευση των αρχαιακών.....	35
--	----

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

- Πρόταση για το STRIDE, SCRIPT.....	37
Νέα μέλη της Ε.Α.Ε.	38

Από "Αρχειακά Νέα"

σε "Αρχειακά Νέα"

Στο τεύχος αυτό, αποφασίσαμε να παρουσιάσουμε στη στήλη που αναφέρεται στις δραστηριότητες της εταιρείας, τους πρώτους απολογισμούς που κατέθεσαν οι συντονιστές των Επιτροπών, Επιμόρφωσης και Αρχειακής Νομοθεσίας (Λίτσα Μπαφούνη), Βιβλιογραφίας και Βιβλιοθήκης (Ζ. Συνοδινός), Προφορικής Ιστορίας (Δ. Κωνσταντέλλος), έκδοσης πρακτικών Συνάντησης Πρέβεζας (Στέλλα Νταβαρούκα) και Κοινωνικών Αρχείων (Α. Κράους), στο Διοικητικό Συμβούλιο. Επίσης στο τεύχος αυτό έχουμε ένα σημείωμα της Λίτσας Μπαφούνη σχετικά με την υπό ίδρυση Επιτροπή για τη συντήρηση και βιβλιοδεσία των εγγράφων. Ελπίζουμε ότι στο επόμενο τεύχος θα έχουμε τους απολογισμούς και των υπόλοιπων Επιτροπών.

Ο Α. Κράους μας ενημερώνει για τη κινητικότητα που παρατηρείται στο τομέα των κοινωνικών αρχείων τόσο στην Ελλάδα (συνέντευξη τύπου ΟΤΟΕ) όσο και στο εξωτερικό (Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Αρχείων του Δ.Σ.Α., Κέντρο των Αρχείων του Κόσμου της Εργασίας στο Roubaix Γαλλίας, Αρχεία της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών της Γαλλίας), ενώ αναφέρει σε άλλο σημείωμα τις πρωτοβουλίες του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη διάσωση των αρχείων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Ενα μικρό σημείωμα της Λίτσας Μπαφούνη αναφέρεται στη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στη Σάμο με θέμα: "Τοπική ιστορία και αρχεία" ενώ ο συνεργάτης μας Δ. Μπουρνούς περιγράφει το 47ο συνέδριο της Διεθνούς Ενώσεως Κινηματογραφικών Αρχείων που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα.

Ακόμα στο τεύχος αυτό εγκαινιάζουμε μια νέα στήλη με τίτλο "Αρχειονομικά" που περιλαμβάνει ένα άρθρο της Ελένης Λορέτζου που

αφορά στο σφράγισμα των εγγράφων και μία παρουσίαση αρθρογραφίας του American Archivist σχετικά με τους κανόνες περιγραφής των αρχείων.

Όπως ίσως θα διαπιστώσετε, το τεύχος αυτό είναι διπλό και καλύπτει την περίοδο Μαρτίου-Ιουνίου του 1991. Το επόμενο προβλέπεται να είναι και πάλι διπλό καθώς μεσολαβούν από τη μια οι καλοκαιρινές διακοπές και από την άλλη η διοργάνωση του Συμποσίου της Κέρκυρας στο οποίο ελπίζουμε να παραβρεθούμε όλοι.

Μαζί με το τεύχος αυτό στέλνουμε φροντίζοντας για την ενημέρωσή σας, το φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως με το νέο νόμο για τα Γενικά Αρχεία του Κράτους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο.

Νέα του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ο Δρόσος Κωνσταντέλλος ύστερα από ένα δύσκολο χειμώνα με μετακινήσεις μεταξύ Ερμούπολης - Αθήνας και Θεσσαλονίκης σκέφτηκε ότι δεν μπορούσε να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας και αποφάσισε να παραιτηθεί.

Την απόφασή του μας κοινοποίησε με επιστολή διανθισμένη με το γνωστό του χιούμορ. Τον ευχαριστούμε και από αυτή εδώ τη θέση, για την ολιγόμηνη "θητεία" του.

Στη θέση του καλωσορίζουμε την Κάλλια Χατζηγιάννη προϊσταμένη του Ιστορικού Αρχείου Ευβοίας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ε.Α.Ε.

Στο διάστημα που μεσολάβησε από την έκδοση του προηγούμενου τεύχους των Αρχειακών Νέων είχαμε και νέες δηλώσεις συμμετοχής συναδέλφων στις επιτροπές της εταιρείας. Συγκεκριμένα δήλωσαν συμμετοχή οι:

1) Χριστίνα Μερκούρη στην Επιτροπή Βιβλιογραφίας και Βιβλιοθήκης και στην Επιτροπή Ιδιωτικών Αρχείων.

2) Αλέκα Μπουτζουβή-Μπανιά στην Επιτροπή Προφορικής Ιστορίας.

3) Κάλλια Χατζηγιάννη στην Επιτροπή Προφορικής Ιστορίας.

Εν τω μεταξύ οι επιτροπές της εταιρείας προγραμματίσαν τη δραστηριότητα τους και άρχισαν τις τακτικές τους συνεδριάσεις. Οι ρυθμοί διαφέρουν από επιτροπή σε επιτροπή και τα προβλήματα δεν λείπουν, όμως φαίνεται πως υπάρχει όρεξη για δουλειά.

Στη συνέχεια δημοσιεύουμε τα ενημερωτικά σημειώματα που μας απέστειλαν οι συντονιστές των επιτροπών.

Επιτροπή Επιμόρφωσης και Αρχειακής Νομοθεσίας.

Η Επιτροπή Επιμόρφωσης και Αρχειακής Νομοθεσίας έχει ήδη συνεδριάσει δύο φορές. Κατά την πρώτη συνάντηση που έγινε στις 29 Μαρτίου 1991 έγινε παρουσίαση του τότε υπό ψηφισή νόμου "Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.) και άλλες διατάξεις". Αποφασίστηκε δε να γίνει μιά μικρή έκδοση όλης της μέχρι σήμερα "Περί Αρχείων" νομοθεσίας.

Στη συνέχεια συζητήθηκαν διάφορες προτάσεις που αφορούσαν στη διαρκή επιμόρφωση όλων όσων ασχολούνται με την ταξινόμηση, ευρετηρίαση, καταλογογράφηση αρχείων. Ο Ν. Μπαμίδης και η υπογράφουσα πρότειναν την έκδοση μιάς σειράς άρθρων (που έχουν ήδη μεταφραστεί σε συνεργασία) που δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό Janus (περιοδικό του Δ.Σ.Α. που εκδίδεται όμως από τον Τομέα των Κρατικών Αρχείων και των Αρχειακών Εταιρειών). Τα άρθρα αυτά παρουσιάζουν τη σύγχρονη προβληματική για το επάγγελμα του αρχειονόμου, θέμα που θ' απασχολήσει όχι μόνο το Συμπόσιο της Κέρκυρας αλλά και το Διεθνές Συνέδριο Αρχειονομίας που θα γίνει στο Montreal του Καναδά το Σεπτέμβριο του 1992.

Στην επόμενη συνάντηση, 6 Μαΐου 1991, έγινε μία περισσότερο λεπτομερής αναφορά στα παραπάνω άρθρα, τα οποία εν τω μεταξύ, είχαν πλουτιστεί με τέσσερα καινούργια. Εκείνο που τονίστηκε ήταν, ότι ακόμα και οι χώρες που διαθέτουν μία παράδοση στην αρχειονομία με πολύ καλά οργανωμένες σπουδές θέτουν σε αμφισβήτηση την ίδια τους την οργάνωση και προσπαθούν να επανακαθορίσουν το επάγγελμα του αρχειονόμου. Προτάθηκε ακόμα, ο νόμος για τα αρχεία που έχει ήδη ψηφιστεί ν' αποσταλεί σε όλα τα μέλη της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας.

Έντονος υπήρξε ακόμη και κατά τη δεύτερη συνάντηση ο προβληματισμός σχετικά με την οργάνωση από την Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία ενός τμήματος διαρκούς επιμόρφωσης.

Λίτσα Μπαφούνη.

Επιτροπή Βιβλιογραφίας και Βιβλιοθήκης.

Στις 8 Φεβρουαρίου συνεδρίασε για πρώτη φορά, στο Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας, η Επιτροπή Βιβλιογραφίας και Βιβλιοθήκης της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας. Παραβρέθηκαν οι Νένα Κατζουρού, Παναγιώτα Καφίρη, Λίτσα Μπαφούνη, Νίκος Παντελάκης, Ζήσιμος Συνοδινός, Άντζελα Τζιτζίκου, Μαριάννα Φραγκισκοπούλου και Μάνος Χαριτάτος.

Τα κυριότερα ζητήματα που απασχόλησαν την επιτροπή ήσαν:

α) Η συγκρότηση μιάς όσο το δυνατόν πληρέστερης ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας που να αφορά τα αρχεία και την αρχειονομία.

β) Μία προσπάθεια να αποκτηθούν τα βασικότερα έργα (οδηγοί, κατάλογοι, εγχειρίδια, μελέτες, κλπ.) είτε από την Ελληνική Αρχαική Εταιρεία ή από ερευνητικά κέντρα και συναφείς φορείς-που θα αποτελέσουν τον πρώτο πυρήνα σχηματισμού της αρχαικής βιβλιοθήκης- να καταγραφούν σε κατάλογο με την τοπογραφική τους ένδειξη, ώστε να είναι εύχρηστα στα μέλη και στο ενδιαφερόμενο κοινό.

Στο ξεκίνημα της η Επιτροπή έθεσε σαν πρώτο καθήκον την καταγραφή της υπάρχουσας "βιβλιογραφίας βάσης" που υπάρχει στις βιβλιοθήκες των διαφόρων ελληνικών αρχείων και ερευνητικών κέντρων. Επίσης τη συστηματική αποδελτίωση της αρθρογραφίας του ετήσιου περιοδικού Archivum που εκδίδει το Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων (1951-1990), και των περιοδικών φύλλων της Εταιρείας Αμερικανών Αρχειονόμων "The American Archivist" και "S.A.A. Newsletter".

Η Επιτροπή κάνει έκκληση στους συναδέλφους αρχαικούς και σε κάθε ενδιαφερόμενο να συμβάλουν στην προσπάθεια της για κατάρτιση βιβλιογραφικών οδηγιών και την οργάνωση της βιβλιοθήκης της Εταιρείας.

Z. Συνοδινός.

Επιτροπή Προφορικής Ιστορίας.

Η Επιτροπή Προφορικής Ιστορίας πραγματοποίησε την πρώτη της συνάντηση στις 30 Μαρτίου 1991. Στη πρώτη αυτή συνεδρίαση συμμετείχαν οι: Δρόσος Κωνσταντέλλος, Ντίνα Αδαμοπούλου, Δήμητρα Σαμίου, Δημήτρης Γεωργόπουλος, Θάνα Πιερρομπόνη, Αλέκα Μπουτζουβή-Μπανιά, Riki von Boeschoten, Μαρία Πολίτου, Κατερίνα Καρβελά, Φλώρα Αναστασίου, Αντώνης Λιάκος, Μιχάλης Βαρλάς και Μαρία Σταμπουλόγλου.

Στη συνάντηση έγινε μια γενική ενημέρωση και γνωριμία των συμμετασχόντων, κατά την οποία εκφράστηκαν και εκτέθηκαν οι γνώσεις τους και οι εμπειρίες τους σχετικά με το αντικείμενο της προφορικής ιστορίας και οι λόγοι της συμμετοχής τους στην Επιτροπή.

Με εξαίρεση τους κ.κ. Αντώνη Λιάκο, Riki van Boeschoten, και Αλέκα Μπουτζουβή, οι οποίοι είχαν μια γνώση του αντικειμένου, οι περισσότεροι δήλωσαν ότι έδειξαν

ενδιαφέρον συμμετοχής, επειδή σε διάφορα στάδια της ενασχόλησης τους με την ιστορία, είτε επαγγελματικά είτε ερευνητικά, παρουσιάστηκε η ανάγκη συλλογής προφορικών μαρτυριών και έκριναν τη συμμετοχή τους στην επιτροπή ως ευκαιρία για κάποιον απαραίτητο θεωρητικό και πρακτικό εξοπλισμό.

Κατά τη συζήτηση διαπιστώθηκαν: α) ο συσχετισμός ανάμεσα στην προφορική ιστορία και τη συλλογική μνήμη, β) η ανάγκη για την ανάπτυξη της προφορικής ιστορίας ως ιστορικής κατεύθυνσης, γ) η διάκριση ανάμεσα στην προφορική μαρτυρία και την προφορική ιστορία, δ) η σχέση "διάστασης" για διάφορα γεγονότα, που πολλές φορές υπάρχει, ανάμεσα στις απόψεις της επίσημης ακαδημαϊκής ιστορικής παραγωγής και της αντίληψης του κόσμου γι' αυτά, ε) ο προνομιακός ελλαδικός χώρος (για την προφορική ιστορία).

Επειδή τέθηκε το ζήτημα κάποιας βιβλιογραφικής ενημέρωσης για την εισαγωγή στο αντικείμενο, προτάθηκε η μελέτη του βιβλίου του Thomson "The voice of the past".

Αποφασίστηκε να γίνει νέα συνάντηση στις 1/6/1991, η οποία θα έχει χαρακτήρα σεμιναρίου, την οργανωτική ευθύνη του οποίου ανέλαβε η κα. Αλέκα Μπουτζουβή.

Δ. Κωνσταντέλλος.

Επιτροπή για την έκδοση των πρακτικών της Συνάντησης της Πρέβεζας.

Συστάθηκε και λειτουργεί ήδη η επιτροπή που ανέλαβε την επιμέλεια του τόμου που θα περιλαμβάνει τις εισηγήσεις της Συνάντησης της Πρέβεζας. Η επιτροπή αποτελείται από τους Χριστίνα Σάρρα, Στέλλα Νταβαρούκα, Ελένη Συνεσίου, Ζήσιμο Συνοδινό, Γιώργο Κόκκινο και την Ελένη Αναγνωστοπούλου ως συντονίστρια.

Η επιτροπή έχει συγκεντρώσει μέχρι στιγμής όλες τις εισηγήσεις, πλην ελαχίστων, και έχει προχωρήσει στην επιμέλεια τους.

Η έκδοση θα γίνει με τη συνεργασία και την οικονομική ενίσχυση του Δήμου Πρέβεζας.

Στέλλα Νταβαρούκα.

Πρόταση για την ίδρυση Επιτροπής Συντήρησης και Βιβλιοδεσίας

Αφορμή γι' αυτό το σημείωμα μας έδωσε ένα γράμμα που λάβαμε από την Κέρκυρα, από τους Γιώργο Γιαννούλη, Σπύρο Ζερβό και Λίτσα Μπίζα, και το οποίο έρχεται ν' ανασύρει στην επιφάνεια όχι μόνο παλαιότερες συζητήσεις με τον Α. Λορέτζο αλλά και τους προβληματισμούς όλων σχετικά με τη συντήρηση του αρχαιικού υλικού και την βιβλιοδεσία. Οι επιστολογράφοι μας, που είναι και μέλη της Ελληνικής Αρχαιακής Εταιρείας, προτείνουν τη δημιουργία υποδομής στον τομέα της βιβλιογραφίας, της σχετικής με τη συντήρηση και τη βιβλιοδεσία. Είναι μάλιστα πρόθυμοι ν' αναλάβουν όχι μόνο τη διαδικασία επιλογής του βιβλιογραφικού υλικού αλλά και τη μετάφραση ή και τη συγγραφή άρθρων πάνω σε ζητήματα συντήρησης χαρτιού και βιβλιοδεσίας πράγμα που ίσως θα μπορούσε ν' αποτελέσει την αρχή μιάς τακτικής στήλης στα Αρχαιακά Νέα.

Προτείνουν ακόμη "το ξεκίνημα μιάς εκστρατείας ενημέρωσης όλων των ασχολουμένων με αρχεία και βιβλιοθήκες πάνω σε βασικά και άμεσης προτεραιότητας ζητήματα κυρίως συντήρησης του υλικού που θα έχει σαν στόχο τη συνειδητοποίηση των κινδύνων που απειλούν το αρχαιακό υλικό και αφορούν κυρίως στις συνθήκες φύλαξης αλλά και στις πρώτες βοήθειες που θα πρέπει να γίνονται ή όχι στο υλικό" και ζητούν από την Ελληνική Αρχαιακή Εταιρεία να παίξει τον ρόλο του συντονιστή με οργάνωση σεμιναρίων και συνεχή αποστολή ενημερωτικού υλικού.

Η Ελληνική Αρχαιακή Εταιρεία επικροτεί τέτοιου είδους πρωτοβουλίες και ιδιαίτερα σ' ένα χώρο τόσο ευαίσθητο όπως είναι η συντήρηση και η βιβλιοδεσία. Είναι δε πρόθυμη να προσφέρει κάθε είδους βοήθεια για την υλοποίηση των παραπάνω προτάσεων. Σκόπιμο θα ήταν να έχουμε μια συνάντηση μαζί τους αλλά και με κάθε ενδιαφερόμενο ώστε να οργανώσουμε μια Επιτροπή Συντήρησης και Βιβλιοδεσίας.

Μιά στήλη στα Αρχαιακά Νέα θα είναι ανοικτή για τις απόψεις σας πάνω στο θέμα αυτό.

Α. Μπαφούνη.

Επιτροπή Κοινωνικών Αρχείων

Η Επιτροπή Κοινωνικών Αρχείων πραγματοποίησε, στις 30 Μαρτίου 1991 μια πρώτη διερευνητική συνάντηση με παρόντα πέντε ενδιαφερόμενα μέλη της εταιρείας.

Η ιδιαιτερότητα της Επιτροπής σε σχέση με εκείνη των Ιδιωτικών Αρχείων, συνίσταται στο γεγονός, της έλλειψης αρχειακών κέντρων στους κοινωνικούς θεσμούς. Η Επιτροπή αποδέχθηκε σαν πρόγραμμα-πλαίσιο το κείμενο της σχετικής πρότασης μας προς την ΟΤΟΕ (βλ. περιοδικό ΓΑΚ) το οποίο αναφέρεται στο τομέα της αυτοδιαχείρισης και του συνδικαλισμού (Συνεταιρισμοί, Ασφαλιστικά Ταμεία, Συνδικαλιστικές οργανώσεις, Επιμελητήρια) και αποφάσισε τη διαμόρφωση λεπτομερειακού προγράμματος σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες του κάθε κλάδου (όπως η έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου). Υπογραμμίσθηκε η στρατηγική σημασία του αρχείου της ΓΣΕΕ για την αξιοποίηση του οποίου έχει γίνει πρόταση μας που εγκρίθηκε ήδη από την Ε.Γ. της ΓΣΕΕ με τίτλο "Ιστορική μνήμη και συνδικαλιστική συγκρότηση".

Επίσης στα πλαίσια των δραστηριοτήτων της Επιτροπής, έγινε επίσκεψη και συζήτηση στο Εργατικό Κέντρο Βόλου και με τη συνεργασία της Λίτσας Μπαφούνη, στο Εργατικό Κέντρο Πειραιά, που διαθέτει Ιστορικό Αρχείο

Α. Κράους.

ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΚΑ

Σφράγισμα χειρογράφων.

Η σφράγιση των χειρογράφων και των τεκμηρίων αποτελεί ένα πρόβλημα τόσο για τους ιδιώτες-συλλέκτες όσο και για τους υπαλλήλους των βιβλιοθηκών, αρχαιολογικών και αρχειακών ιδρυμάτων. Ενώ ένα ανεξίτηλο σημάδι αποδεικνύεται χρήσιμο στην πρόληψη και αποφυγή της κλοπής και παράλληλα κατοχυρώνει την ιδιοκτησία των χειρογράφων και των τεκμηρίων ωστόσο οι κοινές μέθοδοι σφράγισης που χρησιμοποιούνται παραμορφώνουν σε κάποιο βαθμό ή και καταστρέφουν τα τεκμήρια. Τα σημάδια από τη σφράγιση των χειρογράφων αλλοιώνουν την εμφάνιση τους και έχουν σαν αποτέλεσμα να μειώνουν για τους συλλέκτες την αγοραστική τους αξία. Για τους υπαλλήλους των ιδρυμάτων το πρόβλημα είναι μικρότερης σημασίας, αν λάβει κανείς υπ' όψη ότι τα χειρόγραφα έφτασαν πλέον στο τελικό τους προορισμό.

Μέθοδοι σφράγισης.

Τα χειρόγραφα μπορούν να σφραγισθούν με ένα ανεξίτηλο σημάδι, που λειτουργεί ως αναγνωριστικό σύμβολο, και το οποίο μπορεί να είναι ανάγλυφο, τρυπητό, διάτρητο ή ενσφράγιστο σε εμφανή ή αφανή σημεία.

Ανάγλυφα

Η ανάγλυφη σφράγιση γίνεται, συνήθως με ένα χειροκίνητο μηχανήμα. Το μηχανήμα αυτό αποτελείται από ένα θηλυκό και ένα αρσενικό στοιχείο, τα οποία, όταν ενωθούν μετά από πίεση, αποτυπώνουν τα χαραγμένα σύμβολα πάνω στις ίνες του χαρτιού. Στα περισσότερα είδη χαρτιού, μπορούμε να απαλύνουμε τα ανάγλυφα σύμβολα ή να τα καταστήσουμε σχεδόν αόρατα για τον απλό παρατηρητή. Είναι όμως δύσκολο να τα εξαφανίσουμε τελείως.

Τρύπημα και Διάτρηση

Το τρύπημα και η διάτρηση των χειρογράφων γίνονται επίσης, με τη χρήση ενός θηλυκού και ενός αρσενικού στοιχείου. Αυτή η μέθοδος, όμως, παραμορφώνει την

εικόνα του χειρογράφου, επειδή αφαιρεί μικρά κομμάτια από το χαρτί. Με το τρύπημα αφαιρείται ένα μικρό κομμάτι, ενώ με τη διάτρηση πολλά σε σχήμα κυκλικό. Όλες μαζί οι τρύπες αυτές, συνήθως σχηματίζουν γράμματα της αλφαβήτου.

Αν και αυτές οι τεχνικές αναγνώρισης των χειρογράφων είναι ανέξοδες, ωστόσο δημιουργούν ανεξίτηλα σημάδια και έτσι παραμορφώνουν το χειρόγραφο.

Εμφανή μελάνια.

Ένα από τα πιο παλιά σημάδια αναγνώρισης του κατόχου χαρακτηριστικών και τεκμηρίων είναι η σφραγίδα με μελάνι. Η μέθοδος αυτή ήταν ευρύτατα διαδεδομένη στην Κίνα και την Ιαπωνία για τις μεταξοτυπίες και τα χαρακτηριστικά. Σε πολλά απ' αυτά βρίσκουμε περισσότερες από μια σφραγίδα, που μπορεί να δηλώνει και τον αριθμό των προκατόχων τους. Η τακτική αυτή είναι η πιο διαδεδομένη και αποδεκτή σ' όλο τον κόσμο. Μπορεί να παραμορφώνει τα χειρόγραφα, αλλά δεν τα καταστρέφει εφ' όσον το μελάνι είναι ανεξίτηλο.

Τα μελάνια που χρησιμοποιούνται γι' αυτή την τεχνική αναγνώρισης χειρογράφων και τεκμηρίων πρέπει να είναι:

- 1) απρόσβλητα από διαλύματα ή οξέα,
- 2) ουδέτερα,
- 3) να μην ξεθωριάζουν και να διατηρούνται σταθερά για 100 τουλάχιστον χρόνια κάτω από δυνατό φως,
- 4) να μη στεγνώνουν γρήγορα πάνω στη σφραγίδα, αλλά να στεγνώνουν γρήγορα πάνω στο χαρτί.

Μέχρι στιγμής μελάνια με τέτοιες ιδιότητες δεν κυκλοφορούν στο εμπόριο. Υπάρχουν όμως και διατίθενται από το Εθνικό Τυπογραφείο των ΗΠΑ. Ένα μικρό μπουκάλι διαρκεί περίπου πέντε (5) χρόνια, με κανονικούς ρυθμούς χρήσης. Υπάρχουν σε δύο χρώματα, μαύρο και μπλέ. Και τα δύο χρώματα, είναι ανθεκτικά σε διαλύματα και λευκαντικά. Δοκιμαστικά έχουν παραμείνει για εκατό ώρες κάτω από ένα μηχάνημα ξεθωριάσματος, διαδικασία που αντιστοιχεί σε εκατό χρόνια έκθεσης σε ηλιακή ακτινοβολία. Αντιστέκονται στη ξηρασία και την υγρασία για διακόσια χρόνια και έχουν την ιδιότητα να στεγνώνουν μέσα σε δεκαπέντε λεπτά.

Ελένη Λορέτζου.

Κανόνες περιγραφής αρχείων.

The American Archivist, Special Section: Standards for Archival Description, vols 52,53, Fall 1989, Winter 1990.

Τα δύο τελευταία τεύχη του "The American Archivist" είναι αφιερωμένα στο ζήτημα των κανόνων περιγραφής των αρχείων. Με το ζήτημα αυτό ασχολήθηκε ειδική ομάδα εργασίας και τα άρθρα που δημοσιεύονται στο περιοδικό αποτελούν τα συμπεράσματα της. Επειδή πιστεύουμε ότι η συζήτηση αυτή παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον αποφασίσαμε να παρουσιάσουμε περιληπτικά τη θεματολογία των διαφόρων άρθρων και εισηγήσεων ενώ ελπίζουμε ότι κάποια άλλη φορά θα είναι δυνατό να δημοσιεύσουμε μεταφρασμένες τις εισηγήσεις.

Στην εισαγωγή του, σχετικά με τους κανόνες για την περιγραφή των αρχείων ο Lawrence Dowler τονίζει ότι η ταχύτατη υιοθέτηση από πολλούς αρχειονόμους του σχεδίου USMARC AMC¹ για τον έλεγχο των αρχείων και των χειρογράφων άλλαξε ριζικά μέσα σε λίγα χρόνια τον τόνο και την ουσία των συζητήσεων που διεξάγονται σχετικά με τον τρόπο περιγραφής των αρχείων. Οι επαγγελματίες αρχειονόμοι προσπαθώντας να κατανοήσουν την ξένη γλώσσα και τις άγνωστες έννοιες του MARC άρχισαν συζητήσεις με βιβλιοθηκάρους και άλλους επαγγελματίες της πληροφορικής για τους οποίους οι όροι αποτελούσαν ήδη μέρος του λεξιλογίου τους. Πολύ γρήγορα έγινε φανερό ότι οι αρχειονόμοι που μαζί με τους εργαζόμενους στη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσσου ήταν συνυπεύθυνοι για τη διατήρηση του USMARC AMC βρίσκονταν σε μειονεκτική θέση στις συζητήσεις αυτές. Ο κυριώτερος λόγος γι' αυτό ήταν ότι οι επαγγελματίες αρχειονόμοι δεν είχαν αναπτύξει κανόνες που να αντικατοπτρίζουν ξεχωριστές σκέψεις και ιδέες που να πηγάζουν κατευθείαν από την περιγραφή αρχειακού υλικού ούτε είχαν υιοθετήσει κάποια διαδικασία συζητήσεων σχετικά με το ζήτημα.

Την ίδια στιγμή, οι υπεύθυνοι για την καθοδήγηση των ομάδων εργασίας πάνω στη μέθοδο USMARC AMC άρχισαν να παρατηρούν αυξανόμενη απογοήτευση ανάμεσα στους αρχειονόμους από την απουσία κανόνων για την εφαρμογή του σχεδίου. Πράγματι, ελάχιστη συμφωνία υπήρχε σε ότι αφορούσε όρους και ορισμούς και δεν ήταν προφανές, με ποιό τρόπο και εάν, ένα σχέδιο USMARC ειδικά σχεδιασμένο για αρχεία και με χρησιμότητα σε εθνικό επίπεδο θα μπορούσε να συνδυασθεί με τους

¹Πρόκειται για την πιά διαδεδομένη στην Αμερική έκδοση του σχεδίου MARC(Machine Readable Cataloging) που χρησιμοποιείται για Archival and Manuscript Control.

εσωτερικούς οδηγούς και τις άλλες περιγραφικές πρακτικές ενός αρχειοστασίου. Παρ' όλα αυτά είχε γίνει αντιληπτό ότι, ενώ από τη μία η μέθοδος USMARC AMC βοήθουσε στην ανταλλαγή πληροφοριών μέσα στα πλαίσια μιας εθνικής βάσης δεδομένων από την άλλη υπήρχε ελάχιστη συμφωνία ανάμεσα στους αρχειονόμους αν οι κανόνες αυτοί είχαν κάποια ευρύτερη χρησιμότητα. Στην πραγματικότητα ελάχιστοι αρχειονόμοι ήταν σίγουροι ότι γνώριζαν τι σημαίνει ακριβώς περιγραφή αρχειακού υλικού.

Πολλοί αρχειονόμοι κατελήγει ο Lawrence Dowler ακόμα και ενστικτωδώς αντιλαμβάνονταν ότι τα αρχεία διαθέτουν τη δική τους δυναμική, και ότι η περιγραφή των αρχείων απαιτεί ένα βαθμό ελαστικότητας για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο τους. Πάντα πιστεύαμε, συνεχίζει ο ίδιος, ότι αυτό που χρειάζονται οι αρχειονόμοι δεν είναι μία σειρά από κατανοητούς κανόνες αλλά μια διαδικασία που θα επιτρέψει την εκτίμηση και την υιοθέτηση εκείνων των κατευθύνσεων και κανόνων που θα καλυτερεύσουν τον έλεγχο και θα διευκολύνουν την προσπέλαση των αρχείων.

Η εισήγηση της Lisa B. Weber με θέμα "Archival Description Standards: Concepts, Principles and Methodologies" αναφέρεται στις έννοιες, αρχές και μεθοδολογία που συνδέεται με τους κανόνες περιγραφής αρχείων. Αρχικά προσπαθεί να δώσει έναν ορισμό στις λέξεις "κανόνες περιγραφής αρχείων" και στη συνέχεια να παρουσιάσει τους κανόνες που ισχύουν στη βιβλιοθηκονομία σαν πλαίσιο αναφοράς ενώ παρουσιάζει περιληπτικά, τους ήδη ισχύοντες σε τρία διαφορετικά επίπεδα αρχειακών κανόνες (data structure, data content, data value). Εξετάζει επίσης τους λόγους για τους οποίους θα έπρεπε να αναπτυχθούν κανόνες καθώς και τις αιτίες που εμποδίζουν την εμφάνισή τους και ερευνά δυνατότητες μελλοντικής ανάπτυξης και άλλων κανόνων. Στο επόμενο τεύχος του ίδιου περιοδικού υπάρχει άλλο άρθρο της Lisa B. Weber με θέμα "The "Other" USMARC Formats: Authorities and Holdings. Do We Care to be Partners in this Dance, too ?".

Η εισήγηση του David Bearman με θέμα "Description Standards: A Framework for Action" αναφέρεται στο αυξανόμενο βάρος των ηλεκτρονικών αρχείων που υποχρεώνει τους αρχειονόμους να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στον τρόπο περιγραφής των δεδομένων των εγγράφων που κατέχουν. Κατά τον ίδιο οι αρχειονόμοι θα πρέπει να συμμετέχουν στην ανάπτυξη κανόνων περιγραφής αρχείων ώστε να αποκτήσουν τις αναγκαίες γνώσεις για την περιγραφή ηλεκτρονικών αρχείων. Σημειώνει επίσης τις προσπάθειες για τη δημιουργία νέων κανόνων, και προτείνει κριτήρια για την αξιολόγηση των κανόνων που προτείνονται.

Η εισήγηση του Richard Szary με θέμα "Archival Description Standards: Scope and Criteria" τονίζει ότι οι αρχειονόμοι γίνονται καθημερινά μάρτυρες μιάς προσπάθειας

για την ανάπτυξη και υιοθέτηση κανόνων περιγραφής αρχείων που προέρχεται από μια επιθυμία ανταλλαγής περιγραφικών πληροφοριών ανάμεσα σε διαφορετικά αρχειοστάσια κάνοντας χρήση πιο αποτελεσματικής και οικονομικής τεχνολογίας. Στα πλαίσια της προσπάθειας αυτής δεν έγινε όμως εντελώς κατανοητό το κόστος και τα όρια που συνοδεύουν την ανάπτυξη και τη χρήση των κανόνων. Η εισήγηση προσπαθεί να συγκεντρώσει την προσοχή στη διαδικασία καθορισμού κανόνων και στα απαραίτητα κριτήρια για την εκτίμηση της ποιότητας των προτεινομένων κανόνων. Στο επόμενο τεύχος του ίδιου περιοδικού υπάρχει δεύτερη εισήγηση του Richard Szary με θέμα: "Archival Applicability of External Guidelines for Data Structures".

Η εισήγηση του H.Thomas Hickerson με θέμα "Standards for Archival Information Management Systems" αναφέρει ότι για να αξιολογήσει κανείς τη χρησιμότητα καθιέρωσης κανόνων για τα συστήματα διαχείρισης πληροφοριών χρειάζεται η ανάλυση επτά λειτουργικών προϋποθέσεων που υιοθετήθηκαν είτε σαν γενικά εργαλεία είτε για την εφαρμογή ειδικών συστημάτων σε ιδιαίτερα θεσμικά πλαίσια ή σε περιβάλλον δικτύου. Ο συγγραφέας αναγνωρίζει τη ιδιαιτερότητα των διαφόρων περιβαλλόντων μέσα στα οποία πρέπει να λειτουργήσει το αρχειακό πληροφοριακό σύστημα και τέλος περιγράφει τις συνιστώσες ενός πληροφοριακού συστήματος που οι κανόνες θα έπρεπε να επιλύσουν.

Η εισήγηση της Victoria Irons Walch με θέμα "The Role of Standards in the Archival Management of Electronic Records" τονίζει ότι οι τελικοί κανόνες που αναπτύχθηκαν στους διεθνείς οργανισμούς καθορισμού κανόνων για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής δεδομένων ανάμεσα σε συστήματα υπολογιστών θα μπορούσαν να εφοδιάσουν τους αρχειονόμους με μηχανισμούς εξασφάλισης μακρόχρονης αξιολόγησης και χρήσης πληροφοριών αποθηκευμένων σε ηλεκτρονική μορφή. Το προσωπικό των εθνικών αρχείων του Καναδά και των ΗΠΑ και στα Ηνωμένα Έθνη έχει πραγματοποιήσει σημαντικές μελέτες για το ζήτημα αυτό. Η συγγραφέας αναλύει τα συμπεράσματα των μελετών περιγράφει την οργάνωση και τη διαδικασία που ακολουθήθηκε από τους κυριώτερους εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς ανάπτυξης κανόνων και αναφέρεται περιληπτικά σε 13 κανόνες που έχουν τις μεγαλύτερες εν δυνάμει δυνατότητες να χρησιμοποιηθούν σε αρχεία.

Η εισήγηση της Kathleen D. Roe με θέμα "From Archival Gothic to MARC Modern: Building Common Data Structures" τονίζει ότι οι αρχειονόμοι ποτέ δεν κατόρθωσαν να αναπτύξουν ένα πλαίσιο που θα μπορούσε να προμηθεύσει ένα συνεπές περιγραφικό πληροφοριακό σχέδιο για αρχειακά σύνολα με αποτέλεσμα σύγχυση και αναποτελεσματικότητα για τους αρχειονόμους και ερευνητές. Αναλύει διεξοδικά εγχειρίδια που αναφέρονται στην περιγραφή αρχείων και αναφέρει τις πληροφορίες που

συνήθως κρίνονται απαραίτητες να περιλαμβάνονται στους καταλόγους και τα ευρετήρια.

Η εισήγηση του Leon J. Stout με θέμα "Doing it by the Numbers: Standard Statistics for Describing Archives" αναφέρει ότι ο ορισμός που έδωσε η ομάδα εργασίας για την περιγραφή αρχείων περιλαμβάνει όχι μόνο βιβλιογραφικά δεδομένα και ευρετήρια αλλά και συλλογή και ανάλυση διοικητικών και στατιστικών στοιχείων σχετικών με τους θεσμούς των αρχείων και το υλικό τους. Ο συγγραφέας εξετάζει διάφορες προσπάθειες τυποποίησης των διαδικασιών συγκέντρωσης στατιστικών πληροφοριών σχετικών με βιβλιοθήκες και αρχεία.

Η εισήγηση του Marion Matters "Reconciling Sibling Rivalry in the AACR2 "Family": The Potential for Agreement on Rules for Archival Description of All Types of Materials" τονίζει ότι οι αρχειονόμοι αλλά και οι άλλοι που αντιμετώπισαν το ζήτημα της καταλογογράφησης ειδικών αρχειακών υλικών ψάχνουν για τρόπους που θα επιλύσουν το ζήτημα της αντιφατικότητας ανάμεσα σ' ένα αριθμό εξειδικευμένων εγχειριδίων που στόχευαν στην ανάπτυξη και επεξήγηση των κανόνων που παρουσιάζονται στο "Anglo-American Cataloguing Rules, 2nd edition (AACR2).

Η εισήγηση της Sharon Gibbs Thibodeau με θέμα "External Technical Standards for Data Contents and Data Values: Prospects for Adoption by the Archival Community" αναφέρει ότι ορισμένοι επαναλαμβανόμενοι τύποι πληροφοριών όπως π.χ. ημερομηνίες, ώρα, γεωγραφικοί τόποι, γλώσσα, χρησιμοποιούνται εκτεταμένα στην επεξεργασία δεδομένων και με τον τρόπο αυτό αναπτύχθηκαν και υιοθετήθηκαν κατάλογοι κωδικοποιημένων κανόνων (data value) ή κανόνες για σχέδια για την εισαγωγή των πληροφοριών (data contents). Πολλά από αυτά έχουν άμεσες εφαρμογές στα αρχειακά πληροφοριακά συστήματα. Η συγγραφέας περιγράφει ποιοί παράγοντες πρέπει να ληφθούν υπ όψη από την αρχειακή κοινότητα πριν τους χρησιμοποιήσει.

Η εισήγηση της Harriet Ostroff με θέμα "Subject Access to Archival and Manuscript Material" ασχολείται με το ζήτημα της ορολογίας που χρησιμοποιείται στην καταλογογράφηση και που πολύ συχνά παρουσιάζει πρόβλημα όταν χρησιμοποιείται για τη καταλογογράφηση αρχειακού και χειρόγραφου υλικού.

Τέλος ο Jean E. Dryden στην εισήγηση του "Dancing the Continental: Archival Descriptive Standards in Canada" αναφέρεται τους κανόνες περιγραφής αρχείων που υιοθετούνται τελευταία στον Καναδά.

Ν. Παντελάκης.

ΑΡΧΕΙΑΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

|| Τοπική ιστορία και αρχεία (Σάμος 26-27 Απριλίου 1991).

Το Ιστορικό Αρχείο Σάμου σε συνεργασία με τον Δήμο Σαμίων και τη Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης (ΝΕΛΕ) Σάμου οργάνωσε μια διήμερη συνάντηση στις 26 και 27 Απριλίου 1991 με Θέμα: "Τοπική ιστορία και αρχεία".

Οι ανακοινώσεις, οι οποίες στο μεγαλύτερο μέρος τους χρησιμοποίησαν ως πυρήνα το Ιστορικό Αρχείο Σάμου και κυρίως το Αρχείο της Ηγεμονίας, αρχείο ενός ιδιότυπου ηγεμονικού καθεστώτος (Ηγεμονία Σάμου 1835-1913), άφησαν να φανεί, μία κρατική οργάνωση πολύ πιο προχωρημένη από την ίδια την κοινωνία, την Σαμιακή, στην οποία επιβλήθηκε. Τά ίχνη αυτής της οργάνωσης φαίνονται καθαρά στη δομή του Αρχείου της Ηγεμονίας.

Η οργάνωση ήταν άπογη από κάθε άποψη. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η αίθουσα διαλέξεων της Αγροτικής Τράπεζας Σάμου, όπου έγινε η συνάντηση, ήταν κατάμεστη και τις δύο μέρες.

Λίτσα Μπαφούνη.

**Συνέντευξη τύπου της Ο.Τ.Ο.Ε. σχετικά με το νομοσχέδιο των ΓΑΚ και
τα κοινωνικά αρχεία.
25 Απριλίου 1991.**

Η ΟΤΟΕ σε συνεργασία με την Επιτροπή Κοινωνικών Αρχείων της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας οργάνωσε με επιτυχία στις 25 Απριλίου 1991 συνέντευξη τύπου με θέμα το νομοσχέδιο για τα "Γενικά Αρχεία του Κράτους" και τα κοινωνικά αρχεία στην Ελλάδα καλώντας κυβέρνηση, βουλευτές συνδικαλιστικούς φορείς και οργανισμούς αρχείων.

Έτσι για πρώτη φορά δόθηκε η ευκαιρία για συνάντηση στο χώρο της ΟΤΟΕ βουλευτών-εισηγητών για το δεδομένο νομοσχέδιο (προσήλθαν οι Θ. Κοτσώνης και Α. Σεβαστάκης) με το ειδικό επιστημονικό επιτελείο της χώρας και συγκεκριμένα το διευθυντή των Γενικών Αρχείων του Κράτους και αντιπρόεδρο της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας κ. Ν. Καραπιδάκη, το γραμματέα της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας κ.Ν.Παντελάκη, το μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας κα.Χ. Βάρδα και τον ερευνητή του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών κ. Η. Νικολακόπουλο.

Από τη μεριά της ΟΤΟΕ πήραν μέρος οι Σ.Σιώκος μέλος της Ε.Γ. και ο Χρ. Καστορίνης διευθυντής των γραφείων της ΟΤΟΕ. Στην παρουσίαση και τη συζήτηση που ακολούθησε τονίσθηκε η εθνική σημασία του νομοσχεδίου για τα αρχεία και η ομοφωνία που οδήγησε τη Βουλή στη διεύρυνση των νομικών και οικονομικών δυνατοτήτων του. Τονίσθηκε ακόμα η ύπαρξη και η δραστηριότητα της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας καθώς και η σημασία και το πρόγραμμα της Επιτροπής Κοινωνικών Αρχείων (συνδικαλισμός και αυτοδιαχείριση) με σκοπό την οργάνωση των αρχείων του Κόσμου της Εργασίας (π.χ. αρχεία ΣΥΕΤΕ, ΓΣΕΕ, ΟΤΟΕ). Από τη μεριά της ΟΤΟΕ ανακοινώθηκε η προσεχής έκδοση ιστορικού λευκώματος.

Α. Κράους, Συντονιστής Επιτροπής Κοινωνικών Αρχείων.

ΦΑΚΕΛΟΣ:

Αρχειακά κέντρα κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας. Μερικά Παραδείγματα

Παρουσιάζουμε εδώ μερικά παραδείγματα ευρωπαϊκών ιδρυμάτων κοινωνικών και οικονομικών αρχείων που μπορούν να εμπνεύσουν τις δικές μας δραστηριότητες στον ελληνικό χώρο. Πρόκειται συγκεκριμένα για το Διεθνές Ινστιτούτο Κοινωνικής Ιστορίας του Amsterdam , το Κέντρο Οικονομικών και Κοινωνικών Αρχείων του Roubaix στη Γαλλία, το Κέντρο Αρχείων της γαλλικής C.G.T. στο Montreuil κοντά στο Παρίσι, όπως και το γνωστό Ebert Stiftung στη Βόννη της Γερμανίας.

Θα ξεκινήσουμε με την περίπτωση του Roubaix παρουσιάζοντας την ιδιαίτερη διάσταση που δόθηκε στην λειτουργία του στην πιο εκσυγχρονισμένη μορφή των κρατικών αντιλήψεων περί αρχείων και αρχειονομίας που η γαλλική ιδιαιτερότητα εμφανίζει σήμερα. Το κείμενο είναι μετάφραση του σχετικού εντύπου που πρόσφατα κυκλοφόρησε και δίνει το μέτρο της βαρύτητας που η εκσυγχρονιστική ή καλύτερα η μελλοντολογική τάση, έχει σήμερα μέσα στα πλαίσια της γαλλικής αρχειακής πολιτικής.

|| Το Κέντρο των Αρχείων του Κόσμου της Εργασίας στο Roubaix της Γαλλίας.

Μνήμη του μέλλοντος. Το πρώτο από τα πέντε κρατικά κέντρα των αρχείων του κόσμου της εργασίας που προβλέπεται να δημιουργηθούν στη Γαλλία, το Κέντρο του Roubaix, ανοίγει τις πόρτες του φέτος. Το σκεπτικό και οι διαδικασίες που οδήγησαν στην ίδρυση του νέου αυτού τύπου αρχειακού ιδρύματος ξεκίνησαν πριν οκτώ χρόνια, το 1983, με στόχο τη συγκέντρωση και διαφύλαξη του συνόλου των δημοσίων ή ιδιωτικών τεκμηρίων που προέρχονται από την οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα μιάς περιοχής. Συγκεκριμένα καλύπτονται τα αρχεία των βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων, των τραπεζών και ασφαλιστικών επιχειρήσεων και ιδρυμάτων, των επαγγελματικών οργανώσεων, των συνδικαλιστικών οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων και των διαφόρων συνδέσμων που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο της επαγγελματικής δραστηριότητας.

Συγκεντρώνοντας μιά κληρονομιά που μέχρι σήμερα ήταν διασκορπισμένη και παραγνωρισμένη, το Κέντρο Αρχείων του Κόσμου της Εργασίας του Roubaix παρουσιάζει ένα νέο τύπο συλλογικής μνήμης: την μνήμη των επιχειρήσεων της οικονομίας, του εκσυγχρονισμού στην ευρύτερη έννοιά του. Ο νέος τύπος αρχείων αναστατώνει την αντίληψη μας για το παρελθόν. Συγκεντρωμένο κάτω από την ίδια στέγη το σύνολο των αρχείων που προέρχονται από τους δημιουργούς του κόσμου της εργασίας θα επιτρέψουν να αλλάξουμε τις αντιλήψεις μας για τις επαγγελματικές και κοινωνικές σχέσεις.

Ένα τέτοιο διαφορετικό βλέμμα θα βελτιώσει τις γνώσεις μας για την ιστορία, ιδίως αναφορικά με την επιχείρηση, αυτό το ακρογωνιαίο θεσμό της σύγχρονης κοινωνίας όπως και τη βαθύτερη αντίληψη μας για το σύγχρονο κόσμο.

Η περιοχή του Pas de Calais που επελέγη για τη δημιουργία του Κέντρου είναι ευαισθητοποιημένη εδώ και χρόνια ως προς τη διαφύλαξη της βιομηχανικής της κληρονομιάς και έχει εξελιχθεί σε συμβολικό χώρο διάσωσης της βιομηχανικής κοινωνικής και εμπορικής μνήμης της Γαλλίας.

Ξεκινώντας από τα εμπορικά πανηγύρια της Φλάντρας του 14ου αιώνα η περιοχή αυτή δεν σταμάτησε να λειτουργεί σαν προνομιακός χώρος της βιομηχανικής επανάστασης του 19ου αιώνα. Τα πολυάριθμα κοινωνικά κινήματα που την τάραξαν τη βοήθησαν στη στοιχειοθέτηση ενός προχωρημένου συστήματος κοινωνικής κάλυψης που σήμερα είναι απόκτημα όλων μας. Μελλοντικά η περιοχή ετοιμάζεται να γίνει σταυροδρόμι της μεγάλης ευρωπαϊκής αγοράς του 1992.

Στο πλαίσιο αυτό το Κέντρο των Αρχείων του Κόσμου της Εργασίας φιλοδοξεί να ανοίξει το δρόμο για μιά διαφορετική ιστορική μνήμη, ζωντανή και δυναμική,

στραμμένη αποφασιστικά προς τις ανάγκες των ενεργών στοιχείων του παρόντος και του μέλλοντος. Ο κύριος J. Favier διευθυντής των Εθνικών Αρχείων της Γαλλίας είναι ο εμπνευστής του νέου αυτού τύπου αρχειακού οργανισμού, στον οποίο αποδίδει εξαιρετική βαρύτητα.

Η αναγέννηση ενός βιομηχανικού μνημείου.

Το Κέντρο έχει εγκατασταθεί στο επιβλητικό μέχρι τρόμου, ιστορικό κτίριο της παλαιάς κλωστοϋφαντουργίας Motte-Bossut. Κτισμένο τον 19ο αιώνα, το κτίριο αυτό ανήκει στον κλασσικό τύπο των λεγόμενων "Κάστρων της βιομηχανίας" και πράγματι θυμίζει ηθελημένα μεσαιωνικό φρούριο. Συμβολικά οι κάτοικοι της περιοχής και οι εργάτες το ονόμαζαν "το τέρας". Η κλωστοϋφαντουργία είχε εγκατασταθεί στην ίδρυση της σε ένα άλλο κτίριο που κτίστηκε ανάμεσα στο 1843 και 1845, κάηκε τότε και ξανακτίστηκε αμέσως σε 10 μήνες. Το 1866 ξανακάηκε και δεν ξανακτίστηκε πιά. Αντίθετα το κτίριο που είχε εν τω μεταξύ κτισθεί στην απέναντι όχθη του ποταμού για να καλύψει κάποιες ανάγκες επέκτασης, άρχισε να επεκτείνεται με τη σειρά του συνεχώς. Η επιχείρηση αγόρασε τον γύρω χώρο και κατασκεύασε νέα τμήματα μέχρι το 1920. Το 1981 έκλεισε οριστικά ύστερα από 158 χρόνια λειτουργίας.

Σήμερα οι παρεμβάσεις και οι διαρρυθμίσεις των χώρων και του εξωτερικού του κτιρίου σκοπό έχουν να το ανοίξουν στο φως της ημέρας και στο κοινό, προσέχοντας όμως τη διαφύλαξη του ύφους του εργοστασίου και διατηρώντας την εικόνα της επιχείρησης όπως οι ιδιοκτήτες θέλησαν να την επιβάλουν και που το καθιστά από μόνο του, ιστορικό τεκμήριο.

Η αρχειακή λειτουργία στην υπηρεσία των ενεργών στοιχείων του κόσμου της εργασίας.

Το αρχειακό Κέντρο του Roubaix απευθύνεται πρωτ' από όλα στις εθνικοποιημένες επιχειρήσεις που τελούν υπό κρατική εποπτεία, όπως και προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, είτε λειτουργούν είτε όχι. Επίσης απευθύνεται στους οικονομικούς και κοινωνικούς οργανισμούς που αποτελούν τον κόσμο της εργασίας. Τέλος σε όλους τους ιδιώτες που ενδιαφέρονται για την ιστορία.

Ο στόχος του Κέντρου είναι να καταστήσει τα αρχεία εργαλείο σύγχρονο και κατάλληλο, να δημιουργήσει περαιτέρω νεωτερισμούς, τόσο για τις επιχειρήσεις, όσο και για τους ιδιώτες.

Συγκεκριμένα στο κτίριο του Roubaix προβλέπονται 6 επίπεδα λειτουργικά από το υπόγειο στο 5ο όροφο. Δύο όροφοι εκθεσιακοί, ένας όροφος για τη διοίκηση, ένας όροφος με αίθουσες συγκεντρώσεων, ένας όροφος μόνιμης έκθεσης και αίθουσας συνεδριάσεων κ.λ.π. Υπάρχουν επίσης 7 όροφοι αρχειοστασίων μαζί με εκείνον των εικαστικών αρχείων και των ηλεκτρονικών. Λειτουργεί ατελιέ συντήρησης και

εργαστήριο οπτικοακουστικών μέσων όπως και ο κλασσικός χώρος για την επεξεργασία των εισαγομένων αρχείων.

Το έντυπο καλεί τους ενδιαφερόμενους να εμπιστευθούν τα αρχεία τους στο Κέντρο με το επιχείρημα του διπλού όφελους: απαλλαγή αλλά και αξιοποίηση της κληρονομιάς. Η δυνατότητα του κέντρου είναι 40 χιλιόμετρα με άριστες συνθήκες όπως και όλα τα σύγχρονα μέσα για τη συντήρηση και διάσωση των τεκμηρίων. Προβλέπεται η επιμόρφωση στις αρχειακές τεχνικές που θα δίνει στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να μετατρέπουν τα αρχεία σε εργαλείο διανόησης και ανάπτυξης, να γνωρίζουν τις πρακτικές της διαχείρισης των αρχείων και της αξιοποίησης τους.

Επιστημονικός και Πολιτιστικός πόλος.

Η αξιοποίηση και εκμετάλλευση της συλλογικής μνήμης περνά από τη γνώση των σύγχρονων τεχνικών της αρχειονομίας που το Κέντρο θέλει να προωθήσει. Παράλληλα προβλέπεται η ιστορική διάσταση και η λειτουργία του Κέντρου ως πυρήνα οικονομικών και κοινωνικών γνώσεων που θα προωθεί την έρευνα. Επίσης το Κέντρο διαθέτει ειδικευμένη βιβλιοθήκη και θα έχει πρότυπη δραστηριότητα για την πολιτιστική-ψυχαγωγική δραστηριότητα. (50 θέσεις αναγνωστών, 3000 τ.μ. για εκθέσεις, αίθουσες διαλέξεων κλπ. Χώρος συνάντησης και ανταλλαγών ανοικτός σε κάθε κοινό, το κέντρο θα διασφαλίζει τον προορισμό του δηλαδή να συμμετέχει στην πολιτιστική ζωή αλλά και στην ανάπτυξη της περιοχής προσφέροντας την ουσιαστική διάσταση της μνήμης στις συλλογικές αυτές διαδικασίες. Ενημερωτικά αναφέρουμε εδώ δύο βασικές έννοιες της αρχειονομίας απαραίτητες για την ορθή εισαγωγή των ενδιαφερομένων στο τομέα.

α) Ορισμός των αρχείων από τον Νόμο των Αρχείων της 3ης Ιανουαρίου 1979 "Αρχεία είναι το σύνολο των τεκμηρίων όποια και αν είναι η ημερομηνία τους, η μορφή τους και η υλική τους υπόσταση που έγιναν δεκτά ή παρήχθησαν από κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και από κάθε υπηρεσία δημόσια ή ιδιωτική μέσα στα πλαίσια της λειτουργίας της. Η διατήρηση αυτών των τεκμηρίων είναι οργανωμένη για το κοινό όφελος τόσο ως προς τη διαχείριση και την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των φυσικών ή νομικών προσώπων δημοσίων ή ιδιωτικών όσο και για την ιστορική έρευνα:

β) Χρόνος δημοσιοποίησης των γαλλικών αρχείων σύμφωνα με τον νόμο του 1979:

- 30 χρόνια για τα περισσότερα έγγραφα

-60 χρόνια για τα έγγραφα που θίγουν την ιδιωτική ζωή και την ασφάλεια του κράτους.

-100 χρόνια για τα έγγραφα που έχουν παρουσιασθεί σε δικαστήρια.

-110 χρόνια μετά την ημερομηνία γέννησης αν τα έγγραφα περιέχουν πληροφορίες προσωπικού χαρακτήρα και 150 χρόνια για τα έγγραφα που περιέχουν ιατρικές πληροφορίες.

Σταυροδρόμι της περιφέρειας και της Ευρώπης.

Η αναβίωση του κτιρίου και της παλαιάς κλωστοϋφαντουργίας στο κέντρο της πόλης του Roubaix είναι σημείο μιας καινούργιας σιγουριάς καθώς και μία πρόκληση για το μέλλον. Η αναδόμηση του κέντρου της πόλης με τη συμβολική ένταξη του μέχρι τώρα περιφερειακού κόσμου της εργασίας δίνει μία νέα δυναμική. Μία καρποφόρα διαδικασία ανταλλαγής εντυπώσεων εκδηλώνεται για τον χρήστη, όταν αποφασίζει να ερευνήσει τα αρχεία μιας επιχείρησης στο χώρο αυτό που είναι η καρδιά μιάς πόλης. Το κτίριο και το αστικό περιβάλλον του συμβολίζουν τη μνήμη που έχει εναποτεθεί και οργανωθεί εδώ και την οικονομική δραστηριότητα που στηρίζεται στη ζωντάνια της περιφέρειας. Για να συμβάλλει αποφασιστικά στην αναγέννηση, την οικονομική και αστική της πόλης του Roubaix, το Κέντρο των Αρχείων του Κόσμου της Εργασίας θα επεκταθεί στον ίδιο χώρο σε κτίριο της παλαιάς κλωστοϋφαντουργίας, με τη δημιουργία Διεθνούς Κέντρου Επικοινωνίας (τηλεπικοινωνίες, διεθνές κέντρο εμπορίου και κέντρο επιχειρήσεων). Ο τελικός σκοπός της δημιουργίας τόσο του αρχειακού κέντρου όσο και του κέντρου επικοινωνιών είναι να αποτελέσουν κύτταρα της τοπικής ανάπτυξης μέσα στο νέο πλαίσιο της μεγάλης ευρωπαϊκής αγοράς.

A. Κράους.

|| Τα Αρχεία της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών της Γαλλίας (C.G.T.).

Τα αρχεία της C.G.T. στεγάζονται στο πραγματικά υπέροχο κτίριο του Montreuil έξω από το Παρίσι που μοιάζει να συνδυάζει εντυπωσιακά όλη την ομορφιά και τη λειτουργικότητα της σύγχρονης αρχιτεκτονικής.

Στο κτίριο αυτό, που είναι η ίδια η έδρα της Γενικής Συνομοσπονδίας, λειτουργεί επίσης και το Ινστιτούτο Κοινωνικής Ιστορίας της C.G.T.

Μια συστηματική προσπάθεια διάσωσης και αξιοποίησης των αρχείων της C.G.T. ξεκίνησε το 1982 με τη δημιουργία του Δια-ομοσπονδιακού Αρχειακού Κέντρου (Δ.Κ.Α.).

Ας θυμίσουμε εδώ πως η C. G. T. μια από τις τέσσερις, αλλά η παλαιότερη Γενική Συνομοσπονδία Εργαζομένων της Γαλλίας έχει μια ιεράρχηση δομής από την οργάνωση βάσης (σωματείο) στην ομοσπονδία και από εκεί στη Συνομοσπονδία, για κάθε επαγγελματική κατηγορία. Έχει επίσης περιφερειακές οργανώσεις και βέβαια πολύχρονη ιστορία από το ιδρυτικό της συνέδριο το 1895.

Το 1985 η C.G.T. έκλεισε 100 χρόνια από την ίδρυσή της. Με την προοπτική αυτής της επετείου που θα είχε και πολιτική αλλά και ιστορική διάσταση είχε αρχίσει δυό χρόνια πριν μία μεγάλη προσπάθεια διάσωσης, όπως ήδη αναφέραμε, τόσο των ιστορικών όσο και των σύγχρονων αρχείων της Γενικής Συνομοσπονδίας. Η προσπάθεια αυτή έγινε με ένα επιτελικό σχεδιασμό από επαγγελματίες αρχειονόμους που με την ευκαιρία των 100 χρόνων μπόρεσαν να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των συνδικαλιστών.

Η νέα γραμμή διάσωσης των αρχείων που φαίνεται να επιβλήθηκε σχετικά γρήγορα ανάμεσα στο 1982 και το 1985 πέρασε από μια σειρά σταδίων όπου η μεγάλη προσπάθεια των διοργανωτών του Δια-ομοσπονδιακού Κέντρου Αρχείων αφιερώθηκε κυρίως στο να περάσει το "αρχειακό μήνυμα" από το κέντρο προς την περιφέρεια από την κορυφή στη βασική οργάνωση. "Η διάσωση των αρχείων της C.G.T. είναι αποστολή μόνιμη" λένε τα σχετικά κείμενα της εποχής "και πρέπει να γίνει συνείδηση σε κάθε οργάνωση βάσης. Είναι σίγουρο ότι κάθε φορά που θα αποφύγουμε τις ευθύνες μας μπορεί να προκληθεί ότι χειρότερο, ακόμη και η καταστροφή αρχείων, που θα σήμαινε μείωση της σημασίας και του πλούτου του Δ.Κ.Α. Η αποστολή της διάσωσης δεν μπορεί να ολοκληρωθεί μόνο από τον κεντρικό φορέα ακόμη και αν αυτός μπορεί να προσφέρει την πληρέστερη τεχνική βοήθεια. Κάθε οργάνωση βάσης είναι η μόνη που έχει την δυνατότητα, στο δικό της χώρο, να αποφύγει τις καταστροφές. Να λοιπόν

που η διάσωση αρχείων έγινε συνδικαλιστικό καθήκον το 1983 στη Γαλλία στα πλαίσια της C.G.T. Σε οποιαδήποτε περίπτωση το παράδειγμα αυτό παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον.

Συνεχίζουμε λοιπόν να παρουσιάζουμε την μεθόδευση αυτής της προσπάθειας αναφέροντας τις αρχές με τις οποίες πραγματοποιήθηκε. Τα κείμενα που αναφέρονται στη συγκρότηση του Δ.Κ.Α. τονίζουν την ανάγκη της ανυπαρξίας ιδεωδών κανόνων και εκείνη της προσαρμογής στη ζωή του συνδικαλισμού. Η πληθώρα περιπτώσεων και ιδιαιτεροτήτων στη λειτουργία των οργανώσεων επέβαλε μιά προσαρμογή της γραμμής στην πραγματικότητα και όχι το αντίθετο. Αν οι τεχνικές επιστημονικές λύσεις που θα ήταν φυσικό να προταθούν σε κάθε περίπτωση διαφέρουν εκείνο που έπρεπε να τονισθεί ήταν η αναγκαιότητα της διάσωσης κάθε χαρτιού της C.G.T. από την ίδια την οργάνωση της χωρίς διαρροές. Βέβαια η καλύτερη λύση για τα περιφερειακά αρχεία θα ήταν η διαφύλαξή τους σε περιφερειακά κέντρα αρχείων παράλληλα με τα περιφερειακά ινστιτούτα ιστορίας της C.G.T. Η ανυπαρξία όμως ολοκληρωμένου δικτύου και η αδυναμία άμεσης δημιουργίας του οδηγούσαν σε αντίθεση με την άμεση αναγκαιότητα διάσωσης και διαφύλαξης του συνόλου των αρχείων της C.G.T. "Κανένα τεκμήριο μας δεν πρέπει να χαθεί ή να παραχωρηθεί εκτός Γενικής Συνομοσπονδίας" τονίζουν οι οδηγίες.

Εκεί που οι τοπικές δομές λείπουν ή δεν επαρκούν τότε πρέπει να καλείται το Δ.Κ.Α. τόσο όσον αφορά τις τοπικές ενώσεις όσο και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις βάσης. Κάθε οργάνωση έχει καθήκον να δώσει σήμα κινδύνου όταν χρειάζεται. Η συγκέντρωση αρχειακών τεκμηρίων στο Montreuil έχει αναπτυχθεί σε δύο επίπεδα σύμφωνα με τη δομή της C.G.T. Ένα επίπεδο Συνομοσπονδίας και Ομοσπονδιών και ένα άλλο των οργανώσεων της C.G.T. στο Παρίσι, που είναι εξαιρετικά πολυάριθμες.

Ένα εξίσου σημαντικό σημείο για την ολοκλήρωση της εκστρατείας διάσωσης των αρχείων, που τονίζουν τα κείμενα του 1983, είναι εκείνο της μεγάλης διασποράς των πιθανών πηγών. Κάθε συνδικαλιστής κατέχει συνήθως κάποιο αρχείο αλλά δεν πρέπει να ξεχασθούν και οι αρχειακές πληροφορίες που είναι δυνατόν να περισυλλεχθούν στις περιφέρειες από τις δημόσιες υπηρεσίες και τους διάφορους κοινωνικούς θεσμούς.

Επειδή η κάλυψη των καταστροφών που έχουν ολοκληρωθεί δεν είναι πάντα δυνατή το σπουδαίο σημείο που τονίζεται είναι η πρόβλεψη και αποτροπή των καταστροφών ή απωλειών στο σήμερα και στο αύριο. "Βασικός λόγος ύπαρξης του Δ.Κ.Α. είναι όχι να γίνει μανιακός συλλέκτης ενός χαμένου παρελθόντος αλλά να εναποθηκεύσει χωρίς απώλειες τη σύγχρονη παραγωγή τεκμηρίων από το τέλεξ στο φιλμ περνώντας από το πρόχειρο των σημειώσεων". "Η σύγχρονη ιστορία των μισθωτών απαιτεί την

απομνημόνευση όλων των μαρτυριών των αγώνων όπου εξάλλου η C.G.T. έχει παίξει βασικό ρόλο. Αυτή η επιχείρηση δεν μπορεί να ολοκληρωθεί παρα μόνο εάν η παράδοση αρχείων στο Δ.Κ.Α. γίνει περιοδική. Μόνο η ρυθμισμένη και μαζική παράδοση εγγράφων της συγχρονης συνδικαλιστικής δραστηριότητας από τις οργανώσεις βάσεις στο Δ.Κ.Α. θα επιτρέψει στο κέντρο να επιτελέσει το σκοπό του όχι μόνο για τη διάσωση της κληρονομιάς του χθές αλλά για την διάσωση του σήμερα. Οι συνδικαλιστές πρέπει να συγκεντρώσουν κάθε τεκμήριο των δραστηριοτήτων τους τόσο στα αστικά κέντρα όσο και στις αγροτικές περιοχές, στην "Renault" ή στις μικρές επιχειρήσεις. Ο καθένας πρέπει να σκεφθεί: που πηγαίνει η καθημερινή παραγωγή εγγράφων της συνδικαλιστικής δραστηριότητας κάθε μέρα.

A.Κράους.

ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ

47ο συνέδριο της Διεθνούς Ένωσης Κινηματογραφικών Αρχείων. FIAF- Fédération Internationale d'Archives de Film.

Η Διεθνής Ομοσπονδία Αρχείων του Φίλμ (FIAF) ιδρύθηκε το 1938 για να προωθήσει τη συντήρηση του φιλμ σαν τέχνη και ιστορικό ντοκουμέντο σε όλον τον κόσμο, και να φέρει σε επαφή όλους τους οργανισμούς που έχουν αυτό το σκοπό. Να διευκολύνει τη συλλογή και διεθνή ανταλλαγή φιλμ και ντοκουμέντων γύρω από την κινηματογραφική ιστορία και τέχνη με επιδίωξη να τα κάνει όσο είναι δυνατό πύο πλατειά γνωστά. Να αναπτύξει τη συνεργασία ανάμεσα στα μέλη της, και να προάγει την ανάπτυξη του κινηματογράφου τέχνης και του πολιτισμού. Η λέξη FILM στο όνομα της FIAF αργότερα πλάτυνε, για να συμπεριλάβει όλους τους τύπους της κινούμενης εικόνας σε συμφωνία με την ανάπτυξη της σε μαζικά μέσα ενημέρωσης.

(Από το ενημερωτικό φυλλάδιο της FIAF γύρω από τις εκδόσεις της).

Υπό την αιγίδα των Υπουργείων Πολιτισμού και Εξωτερικών, του Δήμου Αθηναίων, της ΕΡΤ, του Ε.Κ.Κ. και με οργανωτή την Ταινιοθήκη της Ελλάδος πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα από τις 11 Απριλίου έως 19 Απριλίου το 47ο Συνέδριο της Διεθνούς Ενώσεως Κινηματογραφικών Αρχείων (47ο Congress of the International Federation of Film Archives). Η Γενική Συνέλευση της Ένωσης έγινε στις 15 και 16 Απριλίου στο Ζάππειο Μέγαρο. Σε αίθουσες του ξενοδοχείου Μεγάλη Βρετανία και της Ταινιοθήκης της Ελλάδος, έγιναν οι συνεδριάσεις των διαφόρων επιτροπών στα πλαίσια του συνεδρίου (προγραμματισμού, συντήρησης, αρχειοθέτησης, καταλογογράφησης κ.τ.λ.). Έγινε επίσης διήμερο συμπόσιο στο Πολεμικό Μουσείο.

Βασικοί θεματικοί άξονες του συμποσίου ήταν η συντήρηση και καταγραφή του ήδη υπάρχοντος υλικού Video Tape, Φιλμ 35 mm), η καταλογογράφηση του, η επικοινωνία με τους καλλιτέχνες παραγωγούς ταινιών, η διαφορά του Video με την κινηματογραφική αίθουσα, και το σοβαρό πρόβλημα της χρηματοδότησης από το κράτος των ταινιοθηκών-αρχείων.

Την πρώτη ημέρα του συμποσίου που είχε θέμα "Βίντεο και κινηματογραφικά αρχεία (Video in Film Archives) ο Μαριο Καλτσίνι αφού έκανε μια παρουσίαση της τεχνικής ιστορίας του βίντεο από το 1939 έως σήμερα, είπε ότι πρέπει για να διατηρήσουμε τα ιστορικά ντοκουμαντέρ να τα μεταγράφουμε από το βίντεο (30 χρόνια ζωής) σε φιλμ 35 mm που έχουν διάρκεια ζωής 100 χρόνια. Ο Στηβ Ρίκκυ μίλησε σαν εκπρόσωπος της οπτικής βιβλιοθήκης-αρχείου του Αμερικανικού Κογκρέσσου(U.C.L.A.-University California L. Angeles).

Η U.C.L.A. διαθέτει 1000 ταινίες σε 35 mm. Στόχος της είναι η δημιουργία συστήματος εξυπηρέτησης πελατών. Προηγούνται τα κινηματογραφικά τμήματα των πανεπιστημίων, οι ταινιοθήκες, και οι διάφοροι μελετητές κινούμενης εικόνας. Οι προβολές γίνονται σε 75 αίθουσες με βίντεο και 15 μικρά δωμάτια. Γίνονται 600 προβολές το χρόνο, και κλείνονται 1000 ραντεβού με ερευνητές που θέλουν να μελετήσουν κάποιο υλικό. Η βιβλιοθήκη λειτουργεί 9 μήνες το χρόνο, 12 ώρες την ημέρα, 7 ημέρες την εβδομάδα.

Διαθέτει επίσης το σύστημα Multi Media Interactive, τη δημιουργική συνεργασία χρήστη-ερευνητή με κομπιούτερ. Ο ερευνητής έχει τη δυνατότητα να επεξεργάζεται και να αλλάζει με τη βοήθεια του υπολογιστή συμπεράσματα προηγούμενων ερευνητών. (π.Χ. σε ένα από τα 5 τερματικά του αρχείου γίνεται μελέτη της ταινίας του Ο. Ουέλλες, Πολίτης Κέιν).

Η U.C.L.A. μαγνητοσκοπεί 20 ώρες την ημέρα από την αμερικανική τηλεόραση.

Η δεύτερη ημέρα του συμποσίου είχε θέμα:"Ο ανεξάρτητος κινηματογράφος και τα κινηματογραφικά αρχεία" (Independent Cinema and Film Archives).

Ο Τζών Γκάρτενμπεργκ (Η.Π.Α.) αναφέρθηκε σε 5 σημεία:

- 1) Να γίνει καμπάνια για τη σημασία συντήρησης της ανεξάρτητης κινηματογραφικής παράδοσης.
- 2) Να εντοπισθεί το υλικό, στα εργαστήρια, αποθήκες και όπου αλλού μπορεί να υπάρχει. Να γίνει συνεργασία με τους ίδιους τους καλλιτέχνες.
- 3) Να συντηρείται το φιλμ κάτω από ιδανικές συνθήκες (υγρασία κ.λ.π.). Να γίνει προσπάθεια για χρηματοδότηση από ιδιώτες και κυβέρνηση.
- 4) Να λυθεί το πρόβλημα της καταλογογράφησης των ταινιών και της βιβλιογραφίας της σταδιοδρομίας ανεξάρτητων δημιουργών.
- 5) Να προβάλλονται οι ταινίες συστηματικά.

Ο Ζαν Μπωβαί (Γαλλία) τόνισε την αναγκαιότητα της διατήρησης όλων των ταινιών Super 8. Πρότεινε τη δημιουργία ευρωπαϊκού σχεδίου αρχείων.

Τέλος ο Γκαμπριέλ Κλάες (Γαλλία) μίλησε για την καχυποψία σκηνοθετών και ταινιοθηκών-αρχείων και ότι πρέπει να βρεθούν τρόποι να βρίσκονται αμέσως οι ταινίες πριν χαθούν στα ντουλάπια των δημιουργών.

Δ. Μπουρνούς.

Τρία αρχειακά συνέδρια: Μάαστριχτ, Λιντς, Μόντρεαλ.

Η Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία στην προσπάθεια της να προωθήσει με κάθε τρόπο το ζήτημα των αρχείων στην χώρα μας φροντίζει να συγκεντρώνει και να διαδίδει στους ενδιαφερόμενους συναδέλφους κάθε σχετική πληροφόρηση. Για τον λόγο αυτό επανερχόμαστε στο θέμα του συνεδρίου του Μάαστριχτ που πραγματοποιείται στην ομώνυμη πόλη της Ολλανδίας τον Οκτώβριο του 1991 με την ευκαιρία της συμπλήρωσης των εκατό χρόνων λειτουργίας της Εταιρείας Ολλανδών Αρχειονόμων. Προσθέτουμε εδώ άλλα δύο διεθνή αρχειακά συνέδρια για το προσεχές μέλλον. Πρόκειται για το ετήσιο Συνέδριο του Διεθνούς Συνδέσμου Ιδρυμάτων Εργατικής Ιστορίας που πραγματοποιείται στο Λιντς από τις 7-9 Σεπτεμβρίου και για το 12ο Συνέδριο του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχείων που θα γίνει στο Μόντρεαλ του Καναδά το φθινόπωρο του 1992 και στο οποίο θα έχουμε την ευκαιρία να αναφερθούμε αναλυτικότερα. Όσοι ενδιαφέρονται ας γράψουν στην εταιρεία για περισσότερες λεπτομέρειες.

A. Κράους.

**Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Αρχείων: Πρώτη συνεδρίαση της
εκτελεστικής επιτροπής μετά την ίδρυση, 13-15/5/1991 Amsterdam.**

Είναι γνωστό από προηγούμενο σημείωμα στα Αρχειακά Νέα ότι το Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Αρχείων του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχείων έκανε την ιδρυτική συνέλευση του στο τέλος του περασμένου Αυγούστου στο Βέλγιο. Από την πρώτη στιγμή η Εκτελεστική Επιτροπή που εξελέγη φρόντισε να οργανώσει τις δραστηριότητες και τη λειτουργία του τμήματος που αριθμεί 64 μέλη. Έτσι οργανώθηκε η συνάντηση του Amsterdam στο νέο κτίριο του Διεθνούς Ινστιτούτου Κοινωνικής Ιστορίας. Παρεβρέθησαν 12 αντιπρόσωποι από 11 κράτη μεταξύ των οποίων η Σουηδία, η Ολλανδία, το Βέλγιο, η Κίνα, η Νορβηγία, η Ισπανία, η Ιταλία και η χώρα μας (Αρχείο Συλλόγου Υπαλλήλων Εθνικής Τραπεζας της Ελλάδος Σ.Υ.Ε.Τ.Ε. και Ο.Τ.Ο.Ε.). Επίσης ήταν παρών ο γενικός γραμματέας του Δ.Σ.Α. M.Roper.

Στη συνάντηση έγινε τελική επεξεργασία του καταστατικού του τμήματος και αποφασίστηκε η έκδοση φυλλαδίου στο εγγύς μέλλον. Επίσης εν όψει του Διεθνούς Συνεδρίου Αρχείων που θα πραγματοποιηθεί στο Μόντρεαλ του Καναδά το 1992 συζητήθηκε η συμμετοχή του τμήματος και ιδίως η διοργάνωση δύο στρογγυλών τραπέζων με θέματα:

- 1) Ο μελλοντικός αρχειονόμος: ειδίκευση και καθεστώς.
- 2) Τεχνολογία και αρχεία.

Στη συνάντηση έγινε λόγος για τις ιδιαίτερες δυσκολίες που συναντούν σήμερα στη λειτουργία και την ίδια τους την ύπαρξη τα οικονομικά και κοινωνικά αρχεία στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Ζητήθηκε να γίνουν ενέργειες για να γνωστοποιηθούν ευρύτερα οι συνθήκες και οι ανάγκες των αρχειακών και ερευνητικών ιδρυμάτων των χωρών αυτών των περιοχών.

A. Κράους.

**(Μετάφραση παρουσίασης του κειμένου της συνάντησης του Τμήματος
Οικονομικών και Κοινωνικών Αρχείων του Δ.Σ.Α.).**

Το Συμβούλιο της Ευρώπης υποστηρίζει τα αρχαιακά ιδρύματα στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Υστερα από πρωτοβουλία Σουηδού αρχαιακού των συνδικαλιστικών αρχείων της Στοκχόλμης, ο βουλευτής Γκούσταβσον παρουσίασε στο Συμβούλιο της Ευρώπης ένα κείμενο ψηφίσματος σχετικά με τη διάσωση αρχείων στις πρώην Ανατολικές χώρες. Το κείμενο αυτό υπογράφηκε τελικά από 21 βουλευτές (Δανίας, Φιλανδίας, Γαλλίας, Ισλανδίας, Ιρλανδίας, Νορβηγίας, Κάτω Χωρών, Ισπανίας, Σουηδίας και Αγγλίας). Παρουσιάζουμε την απόφαση του Συμβουλίου της Ευρώπης όπως και εκείνη που ψηφίστηκε από την ετήσια Συνέλευση του Διεθνούς Συνδέσμου Ιδρυμάτων Εργατικής Ιστορίας (Δ.Σ.Ι.Ε.Ι.) στο Ελσίνκι τον περασμένο Αύγουστο.

Πρόταση για ψήφισμα σχετικά με τη διάσωση βιβλιοθηκών και επιστημονικών αρχείων στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και την επιστημονική συνεργασία.

Οι μεγάλες συνεχείς και ελπιδοφόρες αλλαγές της πολιτικής κατάστασης στη Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη επιφέρουν καταστροφές στις δομές και τα δίκτυα των χωρών αυτών. Αυτό είναι εξαιρετικά εμφανές στην οικονομική και πολιτική ζωή των δεδομένων χωρών. Όμως τη στιγμή αυτή οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση των τεραστίων προβλημάτων εστιάζονται στις "υλικές" όψεις της ζωής. Δεν πρέπει όμως να ξεχάσουμε και τις "ανθρώπινες αξίες". Οι βιβλιοθήκες και τα επιστημονικά αρχεία, τα ιδρύματα και αρχεία των ιδρυμάτων ιστορικών και ανθρωπιστικών σπουδών, συναντούν σήμερα στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, τεράστιες δυσκολίες για να επιβιώσουν. Πολυάριθμοι ικανοί επιστήμονες έχουν χάσει τις θέσεις τους. Πολλές βιβλιοθήκες και επιστημονικά αρχεία έχουν πληγεί τόσο λόγω έλλειψης χρημάτων όσο και για πολιτικούς λόγους.

Σε όλες αυτές τις πρώην χώρες του υπαρκτού σοσιαλισμού η επιστημονική όπως και η ιστορική πολιτική έρευνα είχε μέχρι τώρα τριών ειδών φορείς: α) Τα Πανεπιστήμια, β) ειδικά τμήματα ή Ινστιτούτα των Επιστημονικών Ακαδημιών και γ) τα ονομαζόμενα κομματικά ινστιτούτα. Το σύνολο αυτών των ιδρυμάτων ιδίως δε η δεύτερη και η τρίτη κατηγορία είναι αναγκασμένα να προχωρήσουν άμεσα σε οικονομικές περικοπές.

Οι βιβλιοθήκες όπως και τα επιστημονικά αρχεία θα τεμαχισθούν ή θα πουληθούν. Το γεγονός αυτό θα πλῆξει την μελλοντική έρευνα όχι μόνο όσον αφορά την εκάστοτε εθνική έρευνα των χωρών αυτών αλλά και τους ξένους ερευνητές που προέρχονται από χώρες μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Μέχρι σήμερα οι ερευνητές μας έχουν γνωρίσει ένα καλό επίπεδο εξυπηρέτησης τόσο στις βιβλιοθήκες όσο και τα επιστημονικά αρχεία όπως και ένα κλίμα καρποφόρων ανταλλαγών και επαφών.

Τα κομματικά ινστιτούτα αποτελούν ιδιαίτερο πρόβλημα. Οι αρχαιακές υπηρεσίες τους περιλαμβάνουν υλικό όχι μόνο των κομμουνιστικών κομμάτων αλλά και άλλων

κομμάτων και οργανώσεων που διαλύθηκαν στο παρελθόν. Ένα εξαιρετικά λεπτό θέμα προκύπτει από το γεγονός της φύλαξης στα ιδρύματα αυτά εγγράφων που, στις χώρες που γνώρισαν συνεχή δημοκρατική παράδοση βρίσκονται κατατεθειμένα στα εκάστοτε Εθνικά Αρχεία.

Συμπερασματικά πρέπει να τονίσουμε πως οι βιβλιοθήκες και τα επιστημονικά αρχεία των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς. Η ταχύτατα μεταβαλλόμενη πολιτική κατάσταση στα κράτη αυτά σημαίνει ότι βιβλιοθήκες και αρχεία που περιέχουν αξιόλογο για την έρευνα υλικό μπορούν να καταστραφούν και η μακρόχρονη ερευνητική δραστηριότητα που τα παρήγαγε να θεωρηθεί τελειωτικά χαμένη. Προσθέτουμε επίσης ότι μια άλλη τραγική διάσταση της κατάστασης αυτής είναι ότι ικανός αριθμός ειδικευμένων επιστημόνων έχει χάσει τη θέση του και τα αντίστοιχα ερευνητικά προγράμματα δεν μπορούν να ολοκληρωθούν.

Το υλικό των βιβλιοθηκών και επιστημονικών αρχείων όπως και τα ερευνητικά προγράμματα και συμπεράσματα που αναφέρθηκαν είναι αξιόλογα τόσο για τα ίδια τα έθνη όπου ανήκουν όσο και για εμάς και τους ερευνητές μας. Ήδη από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο οι επιστημονικές επαφές μεταξύ Ανατολής και Δύσης υπήρξαν σημαντικές. Πρέπει να προλάβουμε την εξαφάνιση των ευκαιριών που προσφέρουν αυτές οι επιστημονικές επαφές ιδίως στην παρούσα περίοδο όπου οι πολιτικές μας ανταλλαγές με αυτές μεγαλώνουν διαρκώς.

Κάθε χώρα μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης πρέπει όχι μόνο να προσφέρει οικονομική και υλική βοήθεια στις χώρες αυτές αλλά να υποστηρίξει τις βιβλιοθήκες, τα επιστημονικά αρχεία και την έρευνα με σκοπό να αποφευχθεί η καταστροφή ή η ανεπανόρθωτη απώλεια.

Αυτή η ανθρωπιστική προσπάθεια μπορεί να φθάσει σε πέρας από τα ίδια τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης μέσω των επαφών που υπάρχουν σήμερα μεταξύ των εθνικών αρχείων, βιβλιοθηκών και επιστημονικών θεσμών και των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Η ιστορία αυτών των χωρών και κοινωνιών δεν ενδιαφέρει μόνο τα ίδια αλλά παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον και για εμάς και τους δικούς μας επιστημόνες σαν μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

**Περί των Αρχείων του Κόσμου της Εργασίας και των Πολιτικών αλλαγών στην
Ανατολική Ευρώπη.**

Το ακόλουθο κείμενο ψηφίστηκε από την ετήσια Συνέλευση του Διεθνούς Συνδέσμου Ιδρυμάτων της Εργατικής Ιστορίας(Δ.Σ.Ι.Ε.).

Οι πρόσφατες πολιτικές αλλαγές στην Ανατολική Ευρώπη έχουν επιφέρει ριζικές αλλαγές στα αρχεία του κόσμου της εργασίας και των βιβλιοθηκών Ανατολής και Δύσης και προς το καλύτερο και προς το χειρότερο. Νέα ιδρύματα εμφανίστηκαν άλλα παλαιότερα έκλεισαν τις πόρτες τους ή έχουν πάρει το δρόμο της ριζικής αναδιοργάνωσης.

Η συγκυρία των σημερινών αλλαγών είναι τέτοια που πράγματι παρουσιάζεται ο κίνδυνος, σε ορισμένες περιπτώσεις να εξαφανισθούν ή να καταστραφούν έγγραφα που είναι όχι μόνο ζωτικής σημασίας για τους ειδικούς της κοινωνικής και της οικονομικής ιστορίας, αλλά αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της ιστορίας του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Μπροστά στην κατάσταση αυτή το Δ.Σ.Ι.Ε.Ι. καλεί όλους τους σχετικούς ακαδημαϊκούς πολιτικούς και κυβερνητικούς φορείς να πάρουν κάθε δυνατό μέτρο για την πρόβλεψη των καταστροφών και τη διατήρηση του συνόλου συλλογών και εγγράφων που συχνά έχουν συγκεντρωθεί με μεγάλη προσπάθεια. Επίσης καλεί όλα τα μέλη του Δ.Σ.Ι.Ε.Ι. να βοηθήσουν με κάθε τρόπο τα αναφερόμενα αρχεία και βιβλιοθήκες με σκοπό να διατηρήσουν την έγγραφη κληρονομιά του εργατικού κινήματος και να την καταστήσουν προσπελάσιμη για ερευνητές από όλο τον κόσμο.

(Από το "Δελτίο Ειδήσεων του Δ.Σ.Ι.Ε.Ι.)

Ας προσθέσουμε εδώ, πως η Αμερική και η Ιαπωνία έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον διαθέτοντας μεγάλα χρηματικά ποσά για την αγορά αρχείων από τις χώρες της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης. Οι ευρωπαίοι αρχειακοί και η Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία έχουν κάθε λόγο να υποστηρίξουν την επιβίωση των συναδέλφων τους, των αρχειακών θεσμών και της αρχειακής κληρονομιάς των αναφερόμενων χωρών.

Α. Κράους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Δύο εκδόσεις του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχείων:

1. Actes du premier colloque international sur la formation des archivistes, Paris aout 1988, Paris 1989, σελ. 108.

Η έκδοση αυτή περιέχει τα πρακτικά της πρώτης διεθνούς συνάντησης για την εκπαίδευση των αρχειακών, που έγινε με πρωτοβουλία της Επιτροπής για την Επαγγελματική Εκπαίδευση του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχείων στις 20-21 Αυγούστου 1988 στο Παρίσι.

Στη εισαγωγή διαβάζουμε ότι συμμετείχαν 63 άτομα από 30 διαφορετικές χώρες, οι οποίοι αντιπροσώπευαν 48 εκπαιδευτικά ιδρύματα σχετικά με την εκπαίδευση των αρχειακών.

Η συνάντηση ήταν το αποτέλεσμα των παρακάτω στόχων που είχαν τεθεί σε προηγούμενη συνάντηση της Επιτροπής στη Γρενάδα:

- 1) να δοθεί μια καινούργια ανάπτυξη στις δραστηριότητες της Επιτροπής
- 2) να δημιουργηθούν και να αναπτυχθούν δεσμοί συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο μεταξύ διδασκόντων και μεταξύ των εκπαιδευτικών φορέων
- 3) να ξεκινήσει μία ολοκληρωμένη σκέψη σε όσους διδάσκουν αρχειονομία για την εκπαίδευση και την έρευνα της επιστήμης τους, πράγμα που θα εισάγει στις συναντήσεις της Επιτροπής ένα επιστημονικό περιεχόμενο
- 4) να απαριθμηθούν τα καθήκοντα του αρχειονόμου και να γίνει μια προσπάθεια για να οριστούν τα στοιχεία του περιεχομένου και της οργάνωσης της εκπαίδευσης.

Στα πλαίσια αυτά έγιναν τρεις βασικές εισηγήσεις που συζητήθηκαν διεξοδικά σε ομάδες εργασίας. Η πρώτη εισήγηση έγινε από τον κ. Peter J. Sigmond, διευθυντή της Σχολής Βασιλικών Αρχείων των Κάτω Χωρών, με θέμα "Οι βασικές αποστολές του αρχειονόμου", ακολούθησε η εισήγηση του κ. Bruno Delmas, καθηγητή στην Ecole des Chartes, με θέμα "Η δομή των προγραμμάτων εκπαίδευσης των αρχειονόμων" και, τέλος, η Carol Couture, από την σχολή βιβλιοθηκονομίας και επιστημών πληροφόρησης του Πανεπιστημίου του Montreal, μίλησε για την "Οργάνωση της εκπαίδευσης στην αρχειονομία". Και οι τρεις εισηγήσεις είναι πολύ ενδιαφέρουσες και χρήσιμες. Ιδιαίτερα για μας εδώ στην Ελλάδα, όπου όλα τα θέματα τα σχετικά με την εκπαίδευση και την επιμόρφωση των αρχειακών πρέπει πολύ γρήγορα να τεθούν επί τάπητος και έχουν όλες τις δυνατότητες να ξεκινήσουν σωστά από σχεδόν μηδενική βάση με δεδομένες συγκεκριμένες εμπειρίες άλλων χωρών.

Οι εισηγήσεις, οι οποίες καλό θα ήταν να μεταφραστούν, ενημερώνουν και δίνουν το στίγμα των σημερινών προβληματισμών για το περίφημο προφίλ του αρχειονόμου που ολοένα εκσυγχρονίζεται και επιβάλλεται στη σημερινή κοινωνία της πληροφόρησης. Θα πρέπει να αποτελέσουν έναυσμα για συζήτηση στο Συμπόσιο που θα γίνει στην Κέρκυρα το φθινόπωρο καθώς και στο 12ο Διεθνές Συνέδριο Αρχείων που θα γίνει στο Montreal το 1992, το οποίο άλλωστε είναι αφιερωμένο στο επάγγελμα του αρχειονόμου στην εποχή της πληροφόρησης.

2. M. Le Moel, "Annuaire des ecoles et des cours de formation professionnelle d'archivistes, Paris 1984, σελ.107.

Ο κατάλογος των σχολών και των μαθημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης των αρχειονόμων που επιμελήθηκε ο κ. Le Moel είναι ιδιαίτερα κατατοπιστικός για την κατάσταση και το επίπεδο σπουδών στην αρχειονομία ανά τον κόσμο. Απαριθμεί τις σχολές που λειτουργούν σε κάθε χώρα δίνοντας πλήρη στοιχεία για την ταυτότητα του εκπαιδευτικού ιδρύματος καθώς και για μία ολόκληρη σειρά πληροφοριών όπως: τρόπος εγγραφής, διάρκεια σπουδών, μαθήματα που διδάσκονται, διάρκεια διδασκαλίας σε ώρες, ονόματα και ιδιότητες καθηγητών, είδος πρακτικών εργασιών, εξετάσεις, δίπλωμα, καθεστώς για τους μαθητές κ.ά.

Αναφέρονται αλφαβητικά τριάντα χώρες που καλύπτουν τις 4 ηπείρους: Αργεντινή, Αυστρία, Βατικανό, Βραζιλία, Βενεζουέλα, Βουλγαρία, Γαλλία, Γκάνα, Γερμανία, Δανία, Η.Π.Α., Ινδίες, Ισπανία, Ισραήλ, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Κίνα, Κολομβία, Μεγάλη Βρετανία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Σενεγάλη, Σοβιετική Ένωση, Σουηδία, Τσεχοσλοβακία.

Ρίχνοντας μια γρήγορη ματιά στον κατάλογο αυτό διαπιστώνουμε εντυπωσιακές και ενδεικτικές βεβαίως ανισορροπίες στην εκπαιδευτική υποδομή και φροντίδα για την αρχειονομία μεταξύ διαφόρων χωρών. Ενδεικτικά μετρώ δεκατρείς σχολές σε διαφορετικές πόλεις της Ιταλίας εκτός του Βατικανού, επτά στην Μ. Βρετανία, τρεις στην ενοποιημένη Γερμανία, τρεις στη Γαλλία, μία στη Δανία, Ισπανία, Ρουμανία, καμμία στο Βελγιο, καμμία στην Ελλάδα. Χώρες της Βορείου Αμερικής, όπως οι Η.Π.Α. αριθμούν είκοσι έξι σχολές όπου υπάρχουν αρχειονομικές σπουδές, ο δε Καναδάς επτά, σε αντίθεση με χώρες της Νοτίου όπου συναντάμε σχολές στην Αργεντινή(1), Βραζιλία(2), Κολομβία(1).

Χριστίνα Βάρδα.

(Αν κάποιος θέλει να συμβουλευθεί τις παραπάνω εκδόσεις, μπορεί να έρθει σε επαφή με την Χρ. Βάρδα).

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Στα πλαίσια του κοινοτικού προγράμματος STRIDE HELLAS, υπεβλήθη από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών της Πάτρας ως εκπροσώπου 10 συνεργαζομένων εταιρειών, κρατικών οργανισμών και οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, αναπτυξιακή πρόταση με την επωνυμία SCRIPT.

Στην Ελλάδα υπάρχει ένα τεράστιο υλικό που αποτελείται από χειρόγραφα κειμήλια, ιστορικά έγγραφα, ιστορικούς χάρτες, εικόνες και εφημερίδες. Τεχνικοί και οικονομικοί λόγοι επέβαλαν αυτό το ογκώδες υλικό της πολιτιστικής μας κληρονομιάς να είναι κατακερματισμένο, να υφίσταται τη φθορά του χρόνου και των φυσικών καταστροφών και το κυριότερο να είναι δύσκολη η προσπέλαση του από μελετητές, ιστορικούς, εκπαιδευτικούς και την κοινή γνώμη γενικότερα. Παραδείγματα συμπεριλαμβάνουν τη συλλογή Βλαχογιάννη στα Γενικά Αρχεία του κράτους, τα κειμήλια του Αγίου Όρους κ.λ.π.

Η πρόταση SCRIPT αξιοποιώντας τις πιο πρόσφατες εξελίξεις στο χώρο της Πληροφορικής και την τεχνογνωσία των φορέων που την υποβάλλουν, αποσκοπεί στο να ζωντανέψει τον τεράστιο αυτό όγκο εθνικών κειμηλίων, να τα αρχειοθετήσει και να εξασφαλίσει εύκολη προσπέλαση σε αυτά από κάθε ενδιαφερόμενο.

Το προτεινόμενο σύστημα SCRIPT βασίζεται στη χρήση H/Y και συστημάτων ανάκτησης πληροφορίας υψηλής ευκρίνειας (capturing). Όσον αφορά ιστορικά αρχεία, εφημερίδες, χάρτες και εικόνες το SCRIPT σχεδιάστηκε με στόχο να επιτυγχάνεται ανάκτηση και αρχειοθέτηση σε υπολογιστή με τέτοια ποιότητα έτσι ώστε να είναι δυνατή η επανέκδοση με χρήση CD, η ηλεκτρονική προσπέλαση μέσω δικτύου υπολογιστών και φυσικά η σύγκριση για τη διαπίστωση πιθανών αλλοιώσεων.

Εκτός αυτών το σύστημα SCRIPT μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί το ίδιο καλά για την ηλεκτρονική αρχειοθέτηση κάθε είδους εγγράφων και την ανάκτηση των ανά θέμα, κατά ευρετήριο, κλπ, με το σύστημα Hypertext.

Η πρόταση είναι ύψους 1,5 δις δρχ. περίπου και σε αυτή συνεργάζονται οι ακόλουθοι φορείς: Το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών της Πάτρας, το οποίο είχε την πρωτοβουλία και την ευθύνη για την υποβολή της πρότασης, η Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πατρών, τα Γενικά Αρχεία του Κράτους, ο Δημοσιογραφικός Οργανισμός "Λαμπράκη", οι εταιρείες INTRASOFT, ATC, GRID, ECON, όπως επίσης και δύο κοινότητες της χώρας.

Πληροφορίες: Δ. Χριστοδουλάκης, τηλ: (061)273.496, 991.650.

ΝΕΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Α.Ε.

Το Διοικητικό Συμβούλιο στις συνεδριάσεις που πραγματοποίησε το τελευταίο δίμηνο ενέκρινε ομόφωνα την εγγραφή στην εταιρεία των συναδέλφων:

1) Δημήτρης Καπογιάννης, Ιστορικός, Επίκουρος καθηγητής ΤΕΙ Μεσολογγίου, Αρχαία Αγροτικών Συνεταιρισμών, Αγ. Στεφάνου 60, Πάτρα.

2) Θανάσης Καλαφάτης, Ιστορικός και οικονομολόγος, Λέκτορας Πανεπιστημίου Πειραιώς, Κισσάμου 14, 162 31 Αθήνα.

3) Κίρκη Γεωργιάδου, Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας, Αιμ. Ριάδη 1, Θεσσαλονίκη.

4) Μαρία Ιακώβου-Οικονόμου,

5) Αριστείδης Κορολόγος, Προϊστάμενος Γ.Α.Κ.-Τοπικό Αρχείο Λεωνιδίου, Λεωνίδι.

6) Αλέξανδρος Καψάσκης, Συντηρητής παλαιών βιβλίων, Ευφορίωνος 2, 116 35 Αθήνα.

7) Ηλίας Νικολακόπουλος, Επίκουρος καθηγητής, τμήμα Πολιτικής επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, Ερευνητής Ε.Κ.Κ.Ε., Αρχείο Ε.Δ.Α. Κόνιαρη 3, 114 71 Αθήνα.

8) Ιωάννα Παπαθανασίου, Ερευνήτρια στο Ε.Κ.Κ.Ε., Αρχείο Ε.Δ.Α., Προύσης 25-27, Νέα Σμύρνη.

Η εταιρεία αριθμεί σήμερα 143 μέλη.

Αρχειακά Νέα: Δίμηνη περιοδική έκδοση.
Εκδότης: Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία (Ε.Α.Ε.).
Επιμέλεια έκδοσης: Ν. Παντελάκης, τηλ. 7785186, 7713412.
Προσωρινές διευθύνσεις: Ιστορικό Αρχείο Δήμου Πειραιά,
Τ.Θ.80031, 185 10 Πειραιάς, τηλ.4128481
Γ.Α.Κ., Πανεπιστημίου 28, 106 79 Αθήνα